Emro Science and Education
International open-access scientific journal
Journal homepage: https://journal.emro.uz

OPEN ACCESS

CONFERENCE PAPER OPEN ACCESS

Vol. 1 No. 1 (2023) · “Axborot oqimlari va intellektual tizimlarning ijtimoiy, iqtisodiy va texnik-texnol... DOI: 10.5281/zenodo.24318723

materiallar to'plami

TA’LIM JARAYONIDA SUN’YIY INELLEKT TEXNOLOGIYALARI

Zulunov Ravshanbek Mamatovich, f.-m.f.n.
TATU Farg‘ona filiali dotsenti.

Annotatsiya. Sun’iy intellekt texnologiyalarini ta’lim jarayoniga joriy etish jamiyat taraqqiyotining hozirgi sur’atlarida dolzarb talabga aylandi. Maqolada o'quv jarayonini yangi texnologiyalarga moslashtirish masalalari korib chiqilgan.

Kalit so‘zlar: sun'iy intellekt, ta’lim jarayoni, baholashni avtomatlashtirish, intellektual tizimlar.

Ijtimoiy rivojlanishning hozirgi sur'atlarida ta'lim jarayoniga sun'iy intellekt texnologiyalarini joriy etish dolzarb zaruratga aylandi. Bu davrda turli xil aqlli texnologiyalarning integratsiyasi muhim ahamiyatga ega. Garchi biz yana o'n yil davomida o'qituvchi sifatida ishlaydigan insoniy robotlarni ko'rmasligimiz mumkin bo'lsa-da, talabalar va o'qituvchilarga o'zlarining ta'lim tajribalaridan ko'proq foydalanishga yordam berish uchun kompyuter intellektidan foydalanadigan ko'plab loyihalar mavjud [1].

Sun'iy intellekt ta'limdagi asosiy faoliyatni, masalan, baholashni avtomatlashtirishi mumkin. O'qituvchilar endi deyarli barcha turdagi ko'p tanlov bo'yicha baholashni, bo'sh joyni to'ldirish testini va talabalar yozma ishini avtomatik baholashni avtomatlashtirishi mumkin. Bugungi kunda insholarni baholash uchun dasturiy ta'minot hali boshlang'ich bosqichida va unchalik teng emas, lekin u kelgusi yillarda yaxshilanishi mumkin (va bo'ladi), bu o'qituvchilarga baho berishdan ko'ra ko'proq sinf faoliyati va o'quvchilarning o'zaro munosabatlariga e'tibor qaratish imkonini beradi.

O'quv dasturlari talabalar ehtiyojlariga moslashtirilishi mumkin. Bolalar bog'chasidan aspiranturagacha, sun'iy intellektning ta'limga ta'sir qilishining asosiy usullaridan biri yuqori darajadagi shaxsiylashtirilgan ta'limdir. Bu qisman ko'payib borayotgan moslashuvchan ta'lim dasturlari, o'yinlar va dasturiy ta'minot tufayli sodir bo'lmoqda. Bu tizimlar o‘quvchilarning ehtiyojlariga ko‘proq e’tiborni ma’lum mavzularga qaratish, o‘quvchilar o‘rganmaganlarini ko‘rib chiqish va umuman olganda, nima bo‘lishidan qat’i nazar, o‘quvchilarning o‘z tezligida ishlashlariga yordam beradi [2].

Sun'iy intellekt kurslarni yaxshilash kerak bo'lgan joylarni ko'rsatishi mumkin. O'qituvchilar har doim ham o'zlarining ma'ruzalari va o'quv materiallaridagi bo'shliqlarni bilishmaydi, bu esa talabalarni ma'lum tushunchalar haqida chalkashtirib yuborishi mumkin. Sun'iy intellekt ushbu muammoni hal qilish yo'lini taklif qiladi. Ochiq onlayn kurslarning yirik provayderi Coursera allaqachon buni amalda qo'llamoqda. Ko'p sonli talabalar uy vazifasiga noto'g'ri javob bergani aniqlanganda, tizim o'qituvchini ogohlantiradi va bo'lajak talabalarga to'g'ri javob uchun maslahatlar beruvchi maxsus xabar beradi [3].

Published: 10.11.2023

Cite this article: Zulunov Ravshanbek Mamatovich (2023). Ta’lim jarayonida sun’yiy inellekt texnologiyalari. Emro Science and Education, 1(1). https://doi.org/10.5281/zenodo.24318723

© 2023 The Author(s). Published by Emro Science and Education. This is an open access article.

Talabalar o'qituvchilardan qo'shimcha yordam olishlari mumkin edi. Ba'zi sun'iy intellektga asoslangan repetitorlik dasturlari allaqachon mavjud va talabalarga asosiy matematika, yozish va boshqa fanlarni o'rganishga yordam beradi.

Sun'iy intellekt ga asoslangan dasturlar talabalar va o'qituvchilar uchun foydali fikr-mulohazalarni taqdim etishi mumkin. Bunday sun'iy intellekt tizimlari o'quvchilarga kerakli yordamni olish imkonini beradi va o'qituvchilarga mavzu bilan kurashayotgan o'quvchilarni o'rganishni yaxshilash mumkin bo'lgan sohalarni topishga imkon beradi.

Sun'iy intellekt ma'lumotni topish va ular bilan ishlash usullarini o'zgartirmoqda. Biz har kuni ko'rgan va topadigan ma'lumotlarga ta'sir qiluvchi sun'iy intellekt tizimlarini kamdan-kam sezamiz. Google natijalarni foydalanuvchilarning joylashuviga qarab moslashtiradi, Amazon avvalgi xaridlar asosida tavsiyalar beradi, Siri sizning ehtiyojlaringiz va buyruqlaringizga moslashadi va deyarli barcha veb-reklamalar qiziqishlaringiz va xaridlaringizga qaratilgan [4].

Sun'iy intellekt o'qituvchilarning rolini o'zgartirishi mumkin. O'qituvchilar har doim ta'limda rol o'ynaydi, ammo bu rol nima va u nimani anglatishi aqlli hisoblash tizimlari ko'rinishidagi yangi texnologiyalar tufayli o'zgarishi mumkin . Sun'iy intellekt baholash kabi vazifalarni o'z zimmasiga olishi, o'quvchilarga o'z bilimlarini yaxshilashga yordam berishi va hattoki haqiqiy repetitorlikni almashtirishi mumkin.

Sun'iy intellekt sinov va xato orqali o'rganishni yanada jozibador qilishi mumkin. Sun'iy intellekt o'quvchilarga nisbatan erkin muhitda tajriba o'tkazish va o'rganish imkoniyatini taqdim etishi mumkin, ayniqsa o'qituvchilar yaxshilash uchun echimlarni taklif qilishlari mumkin. Aslida, sun'iy intellekt bunday o'rganishni qo'llab-quvvatlash uchun ideal formatdir, chunki sun'iy intellekt tizimlarining o'zlari ko'pincha sinov va xato orqali o'rganadilar.

Sun'iy intellektga asoslangan ma'lumotlar ta'lim muassasalarining talabalarni topish, o'qitish va qo'llab-quvvatlash usullarini o'zgartirish imkoniyatiga ega. Intellektual kompyuter tizimlari orqali aqlli ma'lumotlarni yig'ish allaqachon kollejlarning bo'lajak va hozirgi talabalar bilan o'zaro munosabatini o'zgartirmoqda. Ishga qabul qilishdan tortib talabalarga eng yaxshi kurslarni tanlashda yordam berishgacha, aqlli kompyuter tizimlari kollej tajribasining har bir qismini talabalar ehtiyojlari va maqsadlariga yanada yaqinroq moslashtirishga yordam beradi.

Adabiyot:

1. R. Zulunov. Use of artificial intelligence technologies in the educational process. Web of Scientist: International Scientific Research Journal (WoS), Volume 3, Issue 10, Oct., 2022, p. 764-770.
2. Р. Зулунов. Подготовка образовательного процесса к эпохе искусственного интеллекта. Periodica Journal of Modern Philosophy, Social Sciences and Humanities, 2022, Oct., 11, p. 81-83.
3. R.Zulunov., M.Mahmudova. Sun’iy intellektning insoniyat faoliyatida tutgan o‘rni va neyrokibernetika sohasi. The journal of Integrated Education and Research, December 2022, 1(7), 2–7 b.
4. R.Zulunov. Artificial intelligence forms, approaches and implementation problems. Publishing House “Baltija Publishing”, 2023/2/16, p.355-360.